

Phương pháp luận sáng tạo với công tác Đoàn

Nguyễn Minh Tân

Tôi là bí thư Đoàn thanh niên một trường đại học. Từ khi nhận nhiệm vụ tôi luôn mong muốn phong trào Đoàn ngày càng phát triển, thiết thực, tránh hình thức và đặc biệt là phải tạo được môi trường tốt để phát huy được sức sáng tạo của tuổi trẻ. Qua quá trình hoạt động, đặc biệt là từ khi được học môn “Phương pháp luận sáng tạo” tôi đã vận dụng và thành công trong một số hoạt động. Sau đây xin “khoe” một số kết quả mà tôi đã áp dụng thành công.

Câu chuyện thứ nhất: Năm ngoái Đài truyền hình Việt Nam tổ chức cuộc thi “Rung chuông vàng”, trường tôi tham gia nhưng kết quả không được như mong muốn. Có nhiều lý do nhưng trong đó có mấy lý do cơ bản sau: thứ nhất là công tác tuyển chọn đội tuyển chưa được tốt (chỉ thông báo tới các khoa và các khoa gửi danh sách tham gia lên); thứ hai là cách thức ôn luyện cho đội tuyển chưa tốt (cử một người có hiểu biết lên trình bày một số vấn đề cho đội tuyển nghe). Năm nay chúng tôi tham gia và quyết định thay đổi một chút trong công tác chuẩn bị. Tôi nhận thấy với kiểu tuyển chọn bằng cách các đơn vị gửi danh sách lên thì khó mà chọn được người giỏi, mặt khác những câu hỏi trong cuộc thi rất rộng, trên nhiều lĩnh vực khác nhau nên cho dù có cử người nào giỏi mấy đi nữa để ôn luyện thì cũng không thể chuyển tải được nhiều nội dung. Vì thế tôi cải tiến như sau: để tuyển chọn đội tuyển, chúng tôi làm bộ câu hỏi cho tất cả các khoa tổ chức thi tại cùng một thời điểm (tránh lộ đề). Sau khi thi chúng tôi chọn được 135 sinh viên. Sau đó cho ôn luyện một buổi và tôi nhận thấy rằng dù có ôn luyện nhiều buổi thì kết quả cũng chẳng được bao nhiêu, tôi chợt nghĩ phải làm cách khác thì mới hy vọng có kết quả tốt. Thế là tôi liền đưa ra được hai sáng kiến nhỏ: thứ nhất là yêu cầu mỗi thành viên phải về sưu tầm và nộp cho ban tổ chức ít nhất 10 câu hỏi trên các lĩnh vực khác nhau có kèm đáp án. Như vậy là trong tay tôi đương nhiên có ít nhất 1.350 câu hỏi. Sau đó yêu cầu các thành viên đến copy các câu hỏi về ôn luyện thêm. Thứ hai là tôi có phân tích kỹ cho mọi người biết là nếu ai thắng cuộc mà đạt được các câu hỏi từ câu thứ 15 trở đi thì mỗi câu được một triệu đồng, như vậy nếu các bạn cố gắng đầu tư thì không những được lên truyền hình, có thêm nhiều kiến thức bổ ích mà còn có thể có được nhiều tiền trong khoảng thời gian rất ngắn. Tiếp đó chúng tôi cho thi lần hai với số lượng câu hỏi lớn hơn để chọn đội tuyển chính thức 55 người. Như vậy tôi đã áp dụng các nguyên tắc sáng tạo sau:

Nguyên tắc thực hiện sơ bộ và nguyên tắc gây ứng suất sơ bộ: khi yêu cầu mỗi thành viên chuẩn bị các câu hỏi thì phần nào đã tạo cho họ áp lực phải tìm hiểu và chọn những câu hỏi hay, phát huy được khả năng của mỗi thành viên.

Nguyên tắc kết hợp: gộp tất cả các câu hỏi lại và yêu cầu các thí sinh copy và mang về ôn luyện. Với nguyên tắc này thì ban tổ chức chúng tôi tốn rất ít thời gian, công sức nhưng đã phát huy được trí tuệ tập thể nên hiệu quả mang lại là rất cao.

Nguyên tắc gây ứng suất sơ bộ: khi tôi phân tích về số tiền rất lớn mà sinh viên có thể đạt được khi thắng cuộc thì đã tạo được tâm lý hết sức phấn chấn cho họ và như vậy đã tạo được động lực rất tốt để họ quyết tâm thi đấu.

Nguyên tắc tự phục vụ: đương nhiên với cách làm cũ là cử một người ôn luyện cho đội tuyển dù có tốn công sức vẫn không hiệu quả thì giờ đây sinh viên tự ra câu hỏi, tự tìm đáp án, tự tham khảo các câu hỏi của người khác nên nguyên tắc tự phục vụ thể hiện rất rõ.

Nguyên tắc sao chép: nguyên tắc này thể hiện ở chỗ khi tập hợp câu hỏi của tất cả lại thành một bộ rồi cho mỗi người chia sẻ câu hỏi đó để tìm hiểu.

Nguyên tắc thay đổi độ trợ: có thể nói là tính thụ động, thiếu sáng tạo của học sinh, sinh viên Việt Nam là vấn nạn lớn nhất của nền giáo dục chúng ta trong những năm vừa qua. Qua việc yêu cầu các thành viên nộp câu hỏi đã góp một phần nhỏ bé tạo nên tính chủ động của họ, chúng tôi đã nhận được câu hỏi của tất cả 135 người và đặc biệt có nhiều sinh viên hào hứng nộp tới mấy chục câu hỏi.

Với cách làm như vậy nên khi thi, trường chúng tôi đã thắng tuyệt đối (năm nay có cải tiến thi đối kháng giữa hai trường với nhau). Cả hai thí sinh cuối cùng được tham gia vòng chung kết đều là sinh viên trường tôi.

Câu chuyện thứ hai: Từ 22 đến 24 tháng 11 năm 2007 Trung ương Đoàn tổ chức Festival sáng tạo trẻ toàn quốc tại Đại học Quốc gia Hà Nội. Mỗi đơn vị tham gia một gian hàng trình diễn những sản phẩm độc đáo nhất của mình. Trường chúng tôi là trường kỹ thuật nên có nhiều mô hình khá hay, trong đó nổi bật là mô hình rô bốt và mô hình dạy lái xe ô tô. Mô hình rô bốt là mô hình hấp dẫn bởi đó là mô hình đã loại được rất nhiều đội và là một trong hai đội đại diện cho Việt Nam tham dự vòng chung kết Robocon khu vực Châu Á Thái Bình Dương. Còn mô hình dạy lái xe ô tô là một mô hình rất thiết thực trong công tác dạy học. Nhưng khi đến hội chợ, quan sát từ xa thì tôi nhận thấy một điều: khá nhiều người vào gian hàng chúng tôi ngó ngó, nghiêng nghiêng một lúc rồi đi. Họ rất tò mò nhưng hình như chẳng hiểu gì. Còn đội thanh niên tình nguyện thì hoặc là đứng chấp tay dường như để quan sát, coi đồ là chính hoặc là chú ý đầu vào chiếc máy vi tính. Còn chuyện khách tham quan có hiểu gì về các mô hình, có biết gì về nhà trường hay không dường như họ không quan tâm.

Thế là tôi bèn yêu cầu một sinh viên trong đội rô bốt đứng giới thiệu cho khách tham quan về cách vận hành, ai ngó vào cũng phải hỏi và giải thích cho họ. Còn mô hình

dạy lái xe ô tô tôi yêu cầu một giảng viên trẻ bật hết các thiết bị lên, hướng dẫn cho đội thanh niên tình nguyện sử dụng thành thạo mô hình và yêu cầu họ hướng dẫn lại cho khách tham quan. Đặc biệt, tôi yêu cầu một sinh viên đi cắt ngay bảng chữ với nhan đề “Dạy lái xe ô tô miễn phí” và treo ngay trước cổng gian hàng.

Từ đó gian hàng của chúng tôi luôn tập nập khách tham quan và đã có rất nhiều câu chuyện vui xảy ra xung quanh cái bảng chữ này.

Đạt được những kết quả như trên là do tôi đã áp dụng một số nguyên tắc sáng tạo sau:

Nguyên tắc gây ứng suất sơ bộ: khi khách tham quan vào gian hàng nhìn thấy bảng chữ “Dạy lái xe miễn phí” thì rất tò mò, hầu như ai cũng hỏi thăm và vào gian hàng để được hướng dẫn trên mô hình. Rất nhiều người cảm thấy vô cùng thích thú, đặc biệt là các bạn học sinh phổ thông.

Nguyên tắc liên tục các tác động có ích và nguyên tắc tự phục vụ: khi yêu cầu các sinh viên hướng dẫn cách vận hành thiết bị cho khách tham quan thì đã giúp sinh viên nắm vững hơn các nguyên lý hoạt động của mô hình. Đặc biệt có sinh viên tâm sự: sau khi thầy hướng dẫn cách làm, em cảm thấy mình năng động hơn và hình như có năng khiếu...tiếp thị.

Xin mời bà con

Chúng ta là người chiến thắng

Thật là nhẹ nhàng, vui vẻ mà hiệu quả. Phương pháp luận sáng tạo đã khai mở cho tôi rất nhiều điều thú vị. Từ khi học môn này xong tôi cảm giác mình như đang bước đi trên một con đường hoàn toàn khác.

Cảm ơn TRIZ thật nhiều!